

ROMÂNIA LA JOCURILE OLIMPICE DE IARNĂ

ROMANIA AT THE WINTER OLIMPIC GAMES

Trifa Ioan¹

Rezumat

România dorește să-și depună candidatura pentru organizarea în 2022 a Jocurilor Olimpice de Iarnă, fapt ce are implicații în prioritizarea unor investiții pentru realizarea infrastructurii necesare desfășurării întrecerilor. Cea mai importantă controversă care apare este legată de direcțiile de dezvoltare și de raportul dintre investiție (costuri) și beneficiile directe și tardive ce pot fi asociate.

Politica ce a funcționat până la această dată în susținerea activităților sportive era strict legată de rezultatele obținute în marile competiții internaționale, fără a ține seamă de impactul asupra dezvoltării regionale sau de alte beneficii. Astfel, sporturile de iarnă nu s-au prea bucurat de o susținere financiară adecvată desfășurării activității ori de investiții consistente în infrastructură.

Studiul propus urmărește o trecere în revistă a participării sportivilor români la Jocurile Olimpice de Iarnă, dar și evidențierea disciplinelor și probelor sportive în care ne facem remarcați.

Cuvinte cheie: rezultate sportive, discipline și probe reprezentative.

Abstract

Romania wishes to launch a bid for the 2022 Winter Olympic Games, which has implication in the prioritization of some investments for the finalization of the infrastructure necessary for the running of the events. The most important controversz that arises is linked to the developmental directions and the ratio between investment(costs) and the direct and long-term benefits that can be associated with it.

The policy that has functioned to this date in the support of sporting activity is intricately linked with the results achieved in important international competitions, without taking into account of the impact to regional development or other benefits. Thus, winter sports haven't enjoyed adequate financial support toward the activity or consistent investment in infrastructure.

The proposed study of the participation of Romanian athletes at the Winter Olympic Games, but also the highlighting of the disciplines and events in which we get ourselves noticed.

Keywords: sports results, disciplines and representative events

Introducere

În ultimii ani se vorbește tot mai mult despre o posibilă candidatură a României la organizarea Jocurilor Olimpice. Dezbaterile lansate pe acest subiect de o serie de politicieni și oficiali români fac referire în mod special la ediția de iarnă din 2022, iar în

¹ Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Universitatea din Oradea, tsebi@rdslink.ro

acest sens au fost lansate discuții cu forurile internaționale încă din 2008. În vederea lansării candidaturii, România a făcut unele demersuri, iar în noiembrie 2011 a primit acordul Comitetului Olimpic European de a organiza în 2013, Ediția de iarnă a Festivalului Olimpic al Tineretului European.

Pentru pregătirea acestui eveniment Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului își propune să investească sume importante în asigurarea infrastructurii necesare desfășurării în bune condiții a întrecerilor programate. Aceste investiții nu numai că ar asigura baza de pregătire a sportivilor noștri, dar pot să contribuie la dezvoltarea turismului în regiune și cu toate acestea nu toată lumea privește cu ochi buni oportunitatea unor astfel de investiții.

În următoarele rânduri ne propunem să aruncăm o privire retrospectivă la dezvoltarea sporturilor de iarnă la noi în țară prin prisma evoluției rezultatelor obținute de sportivii noștri în cadrul Jocurilor Olimpice de Iarnă. România se poate lăuda cu o tradiție destul de îndelungată în practicarea sporturilor de iarnă și în ciuda puținelor descrieri anterioare secolului XX, se poate constata o activitate destul de intensă aflată în strânsă legătură cu evenimentele petrecute în Europa centrală.

Problematica abordată

Secolul XX aduce o puternică dezvoltare a activităților sportive odată cu renașterea Jocurilor Olimpice desfășurate la Atena (1896). În anul 1901, suedezul Viktor Gustaf Balck organizează Jocurile Nordice, ce se doresc a fi o replică la Jocurilor Olimpice și urmăresc promovarea sporturilor de iarnă (Edgeworth R, 1994).

Prima participare cu adevărat a sporturilor de iarnă la Jocurile Olimpice are loc la ediția din 1908, desfășurată la Londra, prin introducerea în programul jocurilor a patinajului artistic, de altfel un sport destul de popular pe bătrânul continent.

Organizatorii Jocurilor Olimpice de la Berlin, din 1916, plănuiau organizarea unor întreceri sub titulatura “Skiing Olympia” și care urma să cuprindă probe nordice, dar această ediție avea să fie anulată datorită primului război mondial (Trifa I, 2009).

Jocurile Olimpice de Vară se reiau în 1920, cu Belgia țară gazdă. La această ediție revine patinajul artistic, iar la hochei pe gheață, probă nou introdusă, Canada va obține prima medalie de aur, urmată de Statele Unite și Cehoslovacia.

Dezvoltarea schiului în țările alpine face să apară un puternic curent de opinie pe lângă Comitetul Internațional Olimpic, care în sesiunea de la Lausanne (1921), hotărăște să organizeze „Săptămâna internațională a sporturilor de iarnă”, în ciuda opoziției țărilor scandinave. Aceasta s-a desfășurat în 1924, la Chamonix-Franța și a inclus întreceri de patinaj viteză, schi fond, sărituri cu schiurile, patinaj artistic, bob și hochei pe gheață. Cele unsprezece zile de întrecere s-au bucurat de un mare succes, fapt pentru care a fost recunoscută ca prima ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă.

La această primă ediție, România nu are reprezentanți oficiali datorită lipsei de sprijin din partea autorităților de la acea vreme, cu toate că va fi consemnată o primă participare românească la ediția din 1922 a Jocurilor Nordice (Edgeworth R, 1994, Jonsson A, 2002). Sportivii români Arsenie Iorgu și Tita Rădulescu, reușesc să facă deplasarea la Chamonix, cu bani strânși din chetă (www.prosport.ro) și deși câștigaseră trei cupe în concursul preolimpic, nu au putut participa în întrecerea olimpică deoarece înscrierea acestora era condiționată de prezența a minim patru persoane din aceeași țară (www.bobsanie.ro).

România își face debutul oficial la Jocurile Olimpice de Iarnă, la cea de a doua ediție desfășurată la St. Moritz (1928). Participăm în Elveția cu zece sportivi ce concurează la bob (Official Reports, 1928), iar echipajele românești se clasează onorabil pe pozițiile VII (Grigore Socolescu, Mircea Socolescu, Iulian Gavăț, Toma Petre Ghițulescu, Traian Nițescu) și XIX (Alexandru Berlescu, Petre Petrovici, Horia Roman, Eugen Ștefănescu, Constantin Rădulescu). Cu atât mai meritorie este evoluția sportivilor români, deoarece sunt nevoite să-și închirieze boburile cu care vor concura din bani proprii, fără a beneficia de sprijinul autorităților (www.bobsanie.ro).

România mai are reprezentare în proba demonstrativă de patrule militară, printr-o echipă de militari compusă din locotenentul Ion Zăgănescu, plutonierul Ioan Rucăreanu, soldatul Constantin Pascu și soldatul Toma Calista, care se clasează pe locul VIII (din nouă echipe participante), sosind după 1h 10 min de echipa învingătoare Norvegia, însă cu mai bine de 20 de minute înaintea echipei Franței.

A treia ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă desfășurată la Lake Placid (1932), aduce Romaniei cea mai bună clasare la edițiile de iarnă, locul XI pe națiuni. România va fi reprezentată de patru sportivi ce vor concura la bob, reușind să obțină locul IV cu echipajul de 2 persoane din 15 echipaje înscrise la start și locul VI cu echipajul de 4 persoane în situația în care echipa de aviatori care a reprezentat România, respectiv Alexandru Papană, Dumitru Hubert, Alexandru Ionescu, Ulise Petrescu, s-au pregătit la Sinaia în condiții precare și cu boburi rudimentare (Official Reports, 1932).

Chiar dacă sportivii români nu vor urca pe podium, aceștia concurează pe boburi „standard” puse la dispoziție de organizatori și în aceste condiții reușesc în preliminariile concursului să doboare recordul părții, după ce nimeni nu le dăduse nici o șansă înaintea desfășurării întrecerilor, prevestind astfel ceea ce avea să se întâmple în anul următor, Alexandru Papană și Dumitru Hubert să devină campioni mondiali.

Figura 1 Echipajul României în întrecerile de bob la Lake Placid (1932) (*Official Report of the III Olympic Winter Games, Lake Placid 1932*)

În 6 Februarie 1936, Cancelarul Adolf Hitler declară deschise Jocurile Olimpice, folosindu-se de acest prilej pentru a face propagandă politică (<http://www.olympic.org>). România a înscris la Garmisch-Partenkirchen (1936) un număr de 29 de sportivi, din care numai 15 sportivi au concurat în întrecerile oficiale, la cinci discipline sportive (Official Reports, 1936). Speranțele românilor pentru medalii erau legate în special de echipa de bob, care pare urmărită de ghinion. În prima zi de antrenament echipajul condus de campionul mondial Alexandru Papană se răstoarnă pe pistă, acesta se accidentează, fracturându-și un braț și un picior. În a doua zi de antrenament echipajul România I, condus de Emil

Angelescu (vicecampion mondial în 1934), se răstoarnă în același viraj și nu va lua startul în competiția oficială. România II la cârma căruia se afla Alexandru Budișteanu, după ce face o mașă III promițătoare, se răstoarnă și nu termină concursul.

Figura 2 Echipajul de bob condus de Alexandru Budișteanu răsturnat în manșa IV pe pista din Garmisch” (IV. *Olympische Winterspiele 1936, Amtlicher Bericht*)

În întrecerile de bob 2 persoane, România se clasează pe locurile XV și XVI prin Alexandru Frim - Constantin Rădulescu și Alexandru Budișteanu - Dumitru Gheorghiu.

La prima participare a României în proba de patinaj artistic, perechea Irina Timcic -Alfred Eisenbeisser-Feraru obține locul XIII, fiind cea mai bună clasare a sportivilor români la această ediție, iar la proba de simplu Roman Turușanco se situează pe poziția XIX. La schi România înscrie șapte sportivi ce vor concura la schi fond în proba de 18 km, unde Ioan Coman și Iosif Covaci se clasează pe locurile 60 și 61; în proba de ștafetă 4x10 km prin Zacharias Wilhelm, Ioan Coman, Iosif Covaci, Kloeckner Rudolf vor termina pe XIV; în proba de sărituri Hubert Sandor Clompe se clasează pe poziția 41; iar la combinata alpină singurul care termină pe poziția 24 este Horst Scheeser.

Cea mai mare conflagrație mondială a făcut ca Jocurile Olimpice să fie întrerupte timp de 12 ani, pentru ca să revină după 20 de ani în stațiunea elvețiană St. Moritz. La această a V-a ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă, sportivii români vor concura în probele oficiale de schi alpin și în proba demonstrativă de patrulă militară (Official Reports/1948). Cel mai bun rezultat este obținut de Dumitru Sulică, locul 38 la proba de slalom clasat chiar înaintea lui Ion Coliban, locul 39. La coborâre cel mai bine clasat român este Radu Scîrnegiu, poziția 51, urmat de D. Frățilă (57), D. Sulică (58), I. Coliban (66), Mihai Bîră (71) și V. Ionescu (74). La proba combinată (slalom-coborâre) sportivii români se vor clasa grupat pe pozițiile 40, 41, 42 în ordine Dumitru Frățilă, Ion Coliban și Dumitru Sulică, iar Vasile Ionescu termină pe poziția 53. Poate rezultatele schiorilor români nu impresionează, însă după cum va menționa Victor Bănciulescu, „în acea vreme nu aveam în țară nici un mijloc mecanic de urcat pantele” (Bănciulescu V, 1973) și astfel se poate afirma fără să exagerăm că chiar și numai acest fapt îi transformă pe acești competitori în sportivi de excepție.

Patrula militară, compusă din căpitanul Ștefan Ionescu, sergentul major Constantin Vlădea, soldatul Cornel Crăciun și soldatul Ion Kasky, a încheiat cursa pe locul VII, înaintea echipei Statelor Unite ale Americi, după o cursă desfășurată la peste 2600 m altitudine, pe un parcurs ce ajunge până la 3100 m.

A șasea ediție se va desfășura în Norvegia, mai precis la Oslo acolo unde în 1868 va fi consemnat primul record la sărituri cu schiurile. Sondre Nordheim autorul acelei sărituri ce măsoară 19 m, va fi considerat „părintele schiului modern”.

În patria schiului, România va fi reprezentată în concursul oficial de 16 schiori (numărul acestora fiind limitat la patru competitori pe probă), ce vor concura la șapte probe se schi fond, combinata nordică și schi alpin (Official Reports,1952). Cel mai bun rezultat va fi locul X, obținut de ștafeta 4x10 km avându-i ca protagoniști pe Moise Crăciun, Manole Aldescu, Dumitru Frățilă, Constantin Enache, ce sosesc înaintea reprezentanților Irlandei, Statelor Unite și respectiv a Bulgariei care nu termină cursa. În cursa de fond 50 km, reprezentanții noștri vin în ordine pe pozițiile 22, 23, 24 cu Gheorghe Olteanu, Ion Sumedrea, Dumitru Frățilă, iar Ion Hebedeanu termină pe poziția 32. În cursa de 18 km cel mai bine sosește Constantin Enache, urmat la mare distanță de Moise Crăciun (61), Florea Lepădatu (63) și Niculae-Cornel Crăciun (68), acesta din urmă va concura și în proba de combinată nordică unde se clasează al XIX-lea.

La schi alpin Mihai Bîră are cea mai bună evoluție, ocupând poziția 35 la coborâre și poziția 45 la slalom uriaș, din peste 80 de concurenți la fiecare din probe. La coborâre Radu Scîrnciu incomodat de un concurent pe care îl ajunge din urmă cade și nu termină cursa, iar la slalom uriaș evoluează ceva mai precaut și termină pe poziția 54. Evoluțiile sub așteptări din proba de slalom ale românilor Mihai Bîră (locul 42 după prima manșă), Ion Coliban (57), Ștefan Ghiță (59) și Andrei Kovacs (77), în care nici unul nu reușesc să intre în manșa a doua, sunt puse pe seama înclinației părții ce în unele porțiuni ajunge aproape de 55 de grade, lucru cu care aceștia nu s-au mai întâlnit. În probele alpine mai concurează: Dumitru Sulică, la coborâre (51) și slalom uriaș (59), și Ion Cașa la coborâre (59).

În 1956, Cortina d'Ampezzo va deveni gazda Jocurilor Olimpice de Iarnă, după ce își asumase pentru prima oară acest rol la ediția anulată din 1944. La această ediție România va arunca în luptă 19 sportivi, dintre care șase femei ce vor concura în probele de schi (Official Reports,1956). La schi alpin Margareta Marotineanu se clasează a 39-a la slalom uriaș și pe locul 40 la coborâre, iar Elena Epuran o urmează pe 43 la slalom uriaș și pe 44 la coborâre, din aproximativ 50 de concurente prezente la start. La schi fond Iuliana Simon și Ștefania Botcariu termină cursa de 10 km pe ultimele poziții 38 și respectiv 39, în timp Margareta Arvai și echipa de șafetă 3x5 km vor abandona cursa.

În întrecerile masculine de schi alpin Nicolae Pandrea se clasează pe poziția 31 la coborâre, pe 39 la slalom și pe 74 la slalom uriaș, iar Gheorghe Cristoloveanu termină pe 37 la slalom uriaș și pe 41 la slalom. La schi fond Manole Aldescu termină pe poziția 31 proba de 30 km și pe 32 cea de 15 km, iar Constantin Enache ajunge pe 36 și respectiv pe 40. În proba de sărituri Nicolae Munteanu se clasează în final pe 42 după ce sare 66 m la prima încercare și 70 m la cea de-a doua.

Bobul românesc aduce și de această dată cel mai bun rezultat, cu toate că în pregătire s-au confruntat cu serioase neajunsuri legate în special de calitatea și dificultatea pistelor, aspect ce regăsește și în cazul părților de schi. Echipajul format din Heinrich Enea și Mărgărit Blăgescu ocupă locul XIV, iar echipa Constantin Dragomir - Gheorghe Moldoveanu ajung în final pe poziția 18. Primul echipaj al bobului de 4, format de H. Enea, Dumitru Petcu, Nicolae Moiceanu, Mărgărit Blăgescu, termină tot pe XIV, iar echipajul secund pe locul XX, în componența căruia vor intra, pe lângă cei din al doilea echipaj de dublu Vasile Panait și Ion Staicu.

Jocurile de iarnă din 1960 vor fi atribuite localității Squaw Valley, situată la limita dintre statele americane California și Nevada, în detrimentul mult mai cunoscutei stațiuni austriece Innsbruck. România nu va participa la această a VIII-a ediție, principalul impediment pare a fi lipsa banilor, la care se poate adăuga și faptul că organizatorii americani vor refuza să includă în program probele de bob, sub pretextul unui număr mai mic de 12 echipe acreditate pentru competiție, raportat la marile costuri aferente construirii unei piste (Official Reports, 1960, pg. 20).

Innsbruck (1964) va deveni în sfârșit gazda ediției cu numărul IX a Jocurilor Olimpice de Iarnă. La această ediție România înscrie în concurs 24 de sportivi în probe de schi fond, biatlon, bob și hochei pe gheață. Echipa de hochei la prima sa participare la olimpiadă pierde intrarea în prima grupă valorică după meciul cu echipa SUA (încheiat 2-7) și termină pe IV în Grupa B, cu 3 meciuri câștigate, 3 pierdute și un egal, ocupând în final locul 12, înaintea Austriei, Iugoslaviei, Italiei și Ungariei (Official Reports, 1964).

Cel mai bun rezultat va fi obținut de Gheorghe Vilmoș, locul V în proba de 20 km biatlon, fiind foarte aproape de a urca pe podium după ce ratează un foc la tragerea a doua și unul la ultima tragere (Ion Matei, 1982). Tot la biatlon Constantin Carabela termină pe poziția 14, iar Gheorghe Cimpoea pe 27. În întrecerile de schi fond Gheorghe Bădescu va ocupa poziția 39 în proba de 15 km și poziția 54 în proba de 30 km.

La bob cel mai bun rezultat locul XIII, este obținut de perechea Ion Panțuru - Hariton Pașovschi, iar Alexandru Oancea - Constantin Cotacu termină pe XV. Echipajul de bob 4 persoane cu Ion Panțuru, Gheorghe Maței, Hariton Pașovschi și Constantin Cotacu ocupă în final locul XV.

Probabil pentru a celebra așa cum se cuvine cea de-a X-a ediție, Jocurile Olimpice de Iarnă se întorc în Franța. Jocurile Olimpice de la Grenoble (1968) aduc României singura medalie în întrecerile de iarnă. Echipajul Ion Panțuru – Nicolae Neagoe cuceresc medalia de bronz, având practic al doilea timp al întrecerilor (primele clasate avea să termine cu același timp cumulativ). Echipajul bobului de 4 persoane, alcătuit din Ion Panțuru, Petre Hristovici, Gheorghe Maței, Nicolae Neagoe, după ce face o primă manșă mai slabă în care termină pe VI, revine și termină manșa a doua cu al doilea timp, fiind la doar o zecime de a aduce României cea de-a doua medalie de bronz. Poate altul ar fi fost rezultatul dacă condițiile meteo nefavorabile nu ar fi obligat organizatorii să întrerupă concursul după doar două manșe (Bănciulescu V, 1973).

În întrecerile de schi, biatloniștii reușesc un loc VII cu ștafeta de 4x7,5 km, iar în întrecerea individuală sosesc în ordine Constantin Carabela, locul 14, Gheorghe Vilmoș, locul 22, urmat de Gheorghe Cimpoea (23) și Nicolae Bărbătescu pe 29. La schi alpin Dan Cristea obține locul 25 în proba de slalom, locul 42 la slalom uriaș și 62 la coborâre, iar Dorin Munteanu va termina pe 55 la slalom uriaș și pe 65 la coborâre.

La doar 11 ani și jumătate pe gheața Jocurilor Olimpice, patinatoarea Beatrice Huștiu, după ce are o evoluție ceva mai slabă în programul impus (locul 31), va concura cu dezinvoltură în programul liber unde ocupă poziția 20 înaintea unor patinatoare consacrate, iar în final se va clasa pe 29. La hochei, echipa României termină a patra în Grupa B și ajunge pe XII, cu un bilanț negativ, două meciuri câștigate și trei înfrângeri (Official Reports, 1968).

Sapporo va fi gazda Jocurilor Olimpice de Iarnă din 1972, la 32 de ani după prima sa nominalizare. Această ediție aduce Japoniei prima medalie de aur în întrecerile de iarnă

și ale două medalii, una de argint și una de bronz, ce se vor adăuga singurei medalii de argint din palmares, obținută la Cortina d'Ampezzo.

Delegația României va fi alcătuită din 9 oficiali și 14 sportivi ce vor concura la bob, biatlon, schi alpin, patinaj artistic (Official Reports,1972). În întrecerile de bob obținem singurele 2 puncte, prin locul V obținut de Ion Panțuru și Ion Zangor, în timp ce bobul de patru persoane în componența căruia mai intră Dumitru Pascu și Dumitru Focșeneanu, se clasează la final pe 10. Echipajul Dragoș Panaitescu-Rapan și Dumitru Focșeneanu își vor înscrie în palmares un loc XII, reușind să termine înaintea ambelor echipe din SUA, Canada, Marea Britanie sau Japonia.

La biatlon echipa de ștafetă 4x7,5 km termină pe locul IX, iar în proba individuală de 20 km vor avea evoluții ceva mai modeste, primul Victor Fontana, locul 28, Gheorghe Vilmoș (32), Nicolae Veștea (34), Constantin Carabela (52). În probele de schi alpin Dan Cristea și Virgil Brenci vor avea evoluții admirabile, în ciuda unor condiții mai proaste de parcurs, datorate numerelor mari de concurs. Dan Cristea, după ce termină pe poziția 39 la coborâre, face două manșe foarte bune în proba de slalom uriaș unde ocupă poziția 26, însă ratează în proba favorită de slalom. Virgil Brenci se clasează pe 48 la coborâre, pe 33 la slalom uriaș, pentru ca la proba de slalom să ocupe un nesperat loc 20. În clasamentul neoficial al combinatei alpine, Virgil Brenci va figura pe locul VI, în urma punctajelor obținute la probele de coborâre și slalom.

Innsbruck salvează Jocurile Olimpice de Iarnă din 1976, atribuite inițial localității Denver. România a înscris la startul acestei ediții un număr de 34 sportivi, ce vor concura în patru discipline: hochei pe gheață, bob, biatlon și schi alpin (Official Reports,1976). Echipa de hochei aduce României cel mai bun rezultat, locul VII. Hocheiștii pierd calificarea în prima grupă valorică, în favoarea Poloniei (ce termină pe șase), dar au o comportare foarte bună în următoarele meciuri și reușesc să câștige Grupa B.

În întrecerile de bob 4 persoane echipajele României termină pe VIII (prin Dragoș Panaitescu, Costel Ionescu, Paul Neagoe și Gheorghe Lixandru) și XIV, iar la bob 2 persoane se clasează pe locurile XI și XII.

Echipa de ștafetă 4x7,5 km, cu Gheorghe Voicu, Gheorghe Gârniță, Nicolae Cristoloveanu și Victor Fontana, termină pe locul X la biatlon, iar la proba 20 km individual primii trei amintiți se clasează în ordine pe 16, 32 și 45, după ce proba are o desfășurare de-a dreptul dramatică. Vicecampionul mondial Gheorghe Gârniță (1974) are într-o primă parte o evoluție foarte bună, însă la finalul cursei, după ce în urma unei căzături își dereglează arma și nu reușește să nimerească nici o țintă, va termina cu o penalizare de opt minute ceea ce îl trimite dincolo de mijlocul clasamentului. La schi alpin suntem reprezentați de Dan Cristea (locul 34 la slalom, 45 la slalom uriaș, 49 la coborâre) și Ion Cavași care obține un onorabil loc 30 în proba de slalom, din peste 90 de concurenți.

România a participat la ediția XIII, desfășurată la Lake Placid (1980), cu cea mai numeroasă delegație de sportivi din istoria participărilor sale, ce vor concura la patru discipline: hochei pe gheață, patinaj viteză, bob și sanie (Official Reports,1980). Echipa de hochei și echipajul de bob 4 persoane (România I: Dragoș Panaitescu, Dorel Cristodor, Sandu Mitrofan, Gheorghe Lixandru), obțin cele mai bune rezultate clasându-se pe locul VIII. Participăm pentru prima dată în probe de patinaj viteză și sanie. La patinaj în probele de 500m și 1.000 m vor concura Vasile Coroș (poziția 27 și 31) și Dezso Szilard Jenei (poziția 30 și 33), iar Andrei Erdely obține cele mai bune clasări locul 22 (5.000 m) și locul

20 (10.000 m). La sanie Elena Stan și Maria Maioru se clasează pe 20 și 21, iar la sanie dublu masculin Ioan Apostol - Cristinel Picioarea vor termina pe poziția 15.

La Sarajevo (1984) delegația României a fost alcătuită din 19 sportivi (din care 3 sportive), ce au concurat în cinci discipline sportive: bob, sanie, biatlon, schi și patinaj viteză. Cea mai bună clasare, locul VII, a fost a echipajului de bob 4 persoane, compus din Dorin Degan, Costel Petrariu, Cornel Popescu, Gheorghe Lixandru. La bob 2 persoane echipajul Ion Duminicel - Costel Patrariu ocupă locul XVIII, iar Dorin Degan - Cornel Popescu termină pe locul XXIII. În proba de sanie dublu, Ioan Apostol și Laurențiu Bălănoiu au obținut locul XI, în timp ce la sanie simplu Gabriela Haja termină pe XIV (Official Reports, 1964).

În întrecerile de biatlon ștafeta de 4x7,5 km, cu Gheorghe Berdar, Imre Lestyan, Mihai Rădulescu, Vladimir Todașcă, ocupă locul XIII, însă în probe individuale sportivii noștri ocupă locuri modeste: biatlon 10 km, Gheorghe Berdar (41), Francisc Forika (48), Imre Lestyan (52); biatlon 20 km Imre Lestyan (43), Mihai Rădulescu (49), Vladimir Todașcă (50). La schi fond reprezentanta noastră Livia Reit termină pe poziția 32, în proba de 5 km și pe 42, în cea de 10 km. În probele alpine am concurat la slalom special și slalom uriaș, însă nu ne clasăm decât la slalom uriaș, locul 35 în întrecerea feminină prin Liliana Ichim și locurile 41 și 45 la masculin prin Zolt Balasz și Mihai Bără (jr.).

La patinaj viteză Tibor Kopacz se clasează pe locurile 19 (5.000 m), 22 (1.500 m) și 24 (10.000 m), iar Dezso Szilard Jenei termină pe locurile 25 (500 m) și 34 (1.000 m).

Ediția cu numărul XV, desfășurată la Calgary (1988), va cuprinde 46 de probe, față de numai 39 susținute la precedentă ediție, la care se vor adauga noi discipline demonstrative: patinaj viteză pe pistă scurtă (*short track*) și schi acrobatic (*freestyle*).

România participă la această ediție cu 11 sportivi, din care șase fete au concurat în zece probe, față de doar două ale băieților. Cel mai bun rezultat este locul XII, obținut cu ștafeta feminină de schi fond 4x5 km. La sanie Livia Pelin termină pe locul XVII, iar la bob 4 persoane, cu Csaba Nagy Lakatos, Costel Pietraru, Grigore Anghel, Florian Olteanu, ocupăm locul XX. Echipajele de bob 2 persoane: Csaba Nagy Lakatos - Costel Petrariu (România 1), termină pe locul 24; iar Dorin Degan – Grigore Anghel (România 2), locul 27 (Official Reports, 1988).

La schi alpin, Mihaela Fera concurează la toate cele cinci probe, dar va termina numai în cele două probe noi introduse, locul 21, la combinata alpină și locul 34, la slalom super uriaș (Super G). În întrecerile individuale de schi fond cea mai bine clasată va fi Rodica Drăguș, de două ori locul 39, în probele de 10 km clasic și 20 km liber, urmată de Adina Țuțulan (loc 46, 20km; loc 47, 10 km), Mihaela Cârstoi (loc 48, 20km; loc 51, 5km), Ileana Hangan (abandon, 5km).

În 1992, la Albertville (Franța), numărul probelor ajunge la 57, fiind de altfel pentru prima dată când se desfășoară întreceri feminine în probele de biathlon. România participă cu 23 de sportivi ce vor concura în 37 de probe, la opt ramuri sportive: bob, biatlon, patinaj viteză, patinaj artistic, sanie, schi fond, schi alpin, sărituri cu schiurile (Official Reports, 1992). Cele mai bune clasări și singurele ce aduc puncte sunt locul IV la sanie dublu, prin Ioan Apostol - Liviu Cepoi, și locul VI, prin Mihaela Dascălu la patinaj viteză în proba de 1.000 m. Ioan Apostol mai concurează la sanie simplu, unde termină pe poziția 26, în timp ce la sanie simplu feminin Corina Terecoasa, obține locul 22. Mihaela Dascălu, alături de Cerasela Hordobețiu, concurează în probele 500 m, 1.500 m, 3.000 m, 5.000 m, iar cele mai bune rezultate vor fi pozițiile 13 (5.000m), 17 (1.500m), 19 (3.000m)

și respectiv 18 (3.000m), 19 (5.000m). În întrecerile masculine de patinaj viteză Zsolt Baló, obține două locuri 33, (1.500 m și 5.000m) și două poziții 36 (500m, 1.000m), iar în întrecerea masculină de patinaj artistic Marius Negrea ocupă locul XXVI.

La biatlon, echipa feminină (3 x 7,5 km) cu Adina Șotropa, Mihaela Cârstoi și Ileana Hangan Ianoșiu, ocupă locul X, iar la individual cel mai bine se clasează Adina Șotropa, locul 38, la sprint 7,5 km și locul 41, la proba de 15 km. La masculin Nicolae Șerban, cu o evoluție mai slabă, termină pe locurile 71 (20 km) și 81 (10 km sprint).

Cele două echipaje de bob 2 persoane se clasează pe locurile 18 și 22, prin Csaba Nagy - Laurențiu Budur, respectiv Paul Neagu - Costel Petrariu; iar bobul de 4 persoane, cu Paul Neagu, Laszlo Hodoș, Laurențiu Budur și Costel Petrariu, termină pe locul XX.

În întrecerile de schi, cel mai bine se clasează Mihaela Fera, locul 28 la coborâre și slalom uriaș, locul 29, la slalom și locul 39, în proba de Super G. În întrecerea masculină de schi alpin, Emilian Focșeneanu termină pe poziția 35 la proba combinată, pe 42 la coborâre și pe 48 la slalom uriaș, iar Aurel Foiciuc se clasează pe poziția 41 în proba de slalom, pe 44 la coborâre, pe 53 și 68 la slalom uriaș și Super G. La schi fond Viorel Șotropa se clasează pe locul 35, în proba de 30 km clasic și pe locul 36, în cea de 50 km liber, pe locul 72 la 10 km clasic, iar în proba de 15 km liber – *pursuit*, termină pe poziția 54. În întrecerea feminină, Ileana Hangan Ianoșiu concurează în proba de 30 km liber, unde ocupă locul 50. La sărituri Virgil Neagoe termină printre ultimii, cu sărituri de 73,5 m și 72 m la trambulina K90 (locul 57), respectiv 76 m și 78 m la trambulina K120 (locul 58).

În urma propunerii lansate de televiziunile ce cumpărau drepturile de difuzare a Jocurilor Olimpice, membrii Comitetului Internațional Olimpic decid să întrerupă tradiția desfășurării Jocurilor de Vară și de Iarnă în același an. Acest fapt va permite extinderea perioadei de desfășurare de la 12 zile la 16 zile și totodată îmbogățirea numărului de discipline și probe ce vor fi introduse în programul întrecerilor oficiale. Ca urmare, ediția cu numărul XVII se va desfășura în 1994, în localitatea norvegiană Lillehammer.

România a trimis la această ediție 23 de sportivi, ce vor concura în 26 de probe. Singurul punct al delegației române este obținut prin Ion Apostol - Liviu Cepoi, locul VI în proba de sanie dublu (Official Reports, 1994). La proba feminină de sanie simplu obținem locurile 21 și 22, prin Adriana Turea și Sorina Grigore. În întrecerile feminine de patinaj viteză Mihaela Dascălu ocupă de două ori locul VIII (la 1.500 m și 3.000 m), un loc XVII la 1 000 m și locul XXIII la 500 m, iar Cerasela Hordobețiu termină pe locul XIV la 5.000 m, pe 17 la 3.000 m, pe 23 la 1.500 m și pe locul 29 în proba de 500 m. La masculin Dezideriu Horvath ocupă poziția 20 la 5.000 m și poziția 31 în proba de 1.500 m. În aceeași probă, colegul său Zsolt Balo termină pe poziția 26, iar în probele scurte de 500 m și 1.000 m, se clasează pe 38 și respectiv 36. La patinaj artistic Cornel Gheorghe ocupă locul XIV, iar Marius Negrea termină pe locul XIX.

În întrecerile de bob, echipajul de patru format din Florian Enache, Marian Chițescu, Iulian Păcioianu, Mihai Dumitrașcu se clasează pe locul 23, iar perechea Florian Enache -Mihai Dumitrașcu vor termina pe locul 30.

La biatlon echipa feminină de ștafetă (4x 7,5 km), cu Adina Șotropa, Corina Mihaela Cârstoi, Ileana Hangan Ianoșiu, Ana Roman ocupă locul XVI. La individual Adina Șotropa termină pe poziția 18 în proba de 15 km și pe 55 la sprint (7,5 km), Vasile Gheorghe locul 21 (20 km) și 34 (10 km), Ileana Hangan Ianoșiu locul 43 la sprint, Corina Mihaela Cârstoi locul 63 în proba de 15 km. În întrecerile feminine de schi alpin, Mihaela

Fera va egala cea mai bună clasare oficială, locul XX în proba de combinată alpină, loc obținut anterior de V. Brenci în proba de slalom special. Mihaela Fera mai concurează la coborâre, locul 36 și la Super G unde termină pe 39, în timp ce Maria Zaruc va ajunge la finish în proba de coborâre, unde ocupă locul 40. În cursele de fond obținem următoarele rezultate: la 30 km liber, Elemer Gyorgy Tanko termină pe locul 52 și Antal Zsolt pe 54; la 10 km classic, Elemer G. Tanko (73), Antal Zsolt (80); iar la proba de *pursuit* (10 km clasic+15 km liber), Elemer G. Tanko (59), Antal Zsolt (62).

La Ediția a XVIII-a, desfășurată la Nagano (1998), țara noastră va fi reprezentată de 17 sportivi ce au concurat în 22 de probe (Official Reports,1998). Cele mai bune rezultate sunt obținute de Eva Tofalvi, locul 11 în proba de biatlon 15 km și de echipajul de sanie Ion Stanciu - Liviu Cepoi, locul 16. La sanie mai obținem un loc 26, prin Ion Stanciu și un loc 27, prin Corina Drăgan, iar la biatlon un loc 31, prin Eva Tofalvi în proba de 7,5 km, un loc 60 și un loc 64 prin Marius Ene, în cursele de 20 km și respectiv 10 km.

În probele de bob ne clasăm în următoarea ordine: Paul Neagu - Gabriel Tătaru, locul 25; Florin Enache - Mihai Dumitrașcu, locul 26; Florin Enache, Marian Chițescu, Iulian Pacioianu, Mihai Dumitrașcu, locul 27.

În cursele de schi fond, Monica Lăzăruț va termina pe locul 34, la 30 km liber, locul 56, în cursa de 15 km, locul 69 în cea de 5 km și locul 60 în cursa de *pursuit* (5 km+10 km), iar Zsolt Antal se clasează pe locul 69, în proba de 10 km și pe locul 45, în cursa de 30 km și în cea de *pursuit* (10 km+15km). La schi alpin, reprezentanta noastră Simona Păștinăru se accidentează și nu mai poate concura.

La patinaj artistic Cornel Gheorghe se clasează pe locul 21, în timp ce la patinaj viteză Mihaela Dascălu va obține locurile 24 (3.000 m) și 34 (1.500 m), iar Dezideriu Horvath, locurile 30 (5.000 m) și 44 (1.500 m).

Salt Lake City (2002) avea să fie gazda Jocurilor Olimpice de Iarnă la numai câteva luni de la atacul terorist din 11 septembrie. România a participat la această a XIX –a ediție cu 21 de competitori la nu mai puțin de 26 de probe (Official Reports,2002).

Cele mai bune rezultate obținute de delegația României au fost două locuri XV obținute de echipajul feminin de bob -2 persoane, alcătuit din Erika Kovacs - Maria Spirescu și de echipajul masculin de sanie dublu, compus din Eugen Radu - Marian Tican, iar echipajul Ion Cristian Stanciu - Robert Taleanu vor termina pe locul XVI. Bobul masculin de 4 persoane (Florin Enache, Adrian Duminicel, Iulian Păcioianu, Teodor Demetriad), termină pe 21, iar echipajul de dublu Florian Enache - Adrian Duminicel, ocupă locul 25.

La prima participare în întrecerile olimpice de patinaj viteză pe pistă scurtă, Katalin Kristo ocupă locul XVII în proba de 1.500 m, locul XX la 1.000 m și locul XXII la 500 m. La patinaj viteză cele mai bune clasări se vor înregistra în proba de 3.000 m, Andrea Jakab ocupă locul 24, iar Daniela Oltean termină pe poziția 29. În proba individuală de patinaj artistic reprezentanții României, Maria Roxana Luca și Gheorghe Chiper, se vor clasa pe locul 23.

În întrecerile de schi alpin Alexandra Munteanu termină pe locul 22, în proba de combinată alpină; locul 29, la Super G; locul 33, la coborâre; și locul 41, la slalom uriaș. La schi fond Zsolt Antal se clasează pe locul 26, în proba de 30 km și pe locul 46, în proba de sprint. În întrecerile de biatlon Eva Tofalvi, cotată printre favoritele delegației noastre, termină abia pe poziția 52 în proba de 15 km și pe 61 în proba de sprint; Dana Elena Cojocea ocupă pozițiile 55 (sprint) și 61 (15 km); și Alexandra Rusu, locul 72 în proba de

sprint. La masculin, Marian Blaj se clasează pe locul 42 (10 km sprint), locul 51 (20 km individual), locul 55 (12,5 km *pursuit*).

Ediția a XX-a a Jocurilor Olimpice de Iarnă, desfășurată la Torino (2006), a avut ca motto: „*passion lives here*”, dorind să demonstreze că nimic cu adevărat mare nu a fost creat vreodată fără pasiune. România a participat la această ediție cu 25 de sportivi, ce au concurat la 30 de probe (Official Reports, 2006). Cele mai bune rezultate ale sportivilor noștri sunt două locuri XIV obținute de ștafeta feminină de biatlon, având în componență pe Dana Elena Plotogea (Cojocea), Eva Tofalvi, Mihaela Purdea, Alexandra Rusu și de patinatorul Gheorghe Chiper.

La sanie echipajul Eugen Radu - Marian Lăzărescu termină pe poziția 15, iar Cosmin Chetroiu – Ionuț Țăran se vor clasa pe poziția 18. Un alt loc 18 este ocupat de Katalin Kristo, în proba de 1.500 m, care mai obține locul 22 (1.000 m) și locul 23 (500 m). Eva Tofalvi termină pe locul 19 în proba de biatlon 15 km și abia pe locul 70 la 10 km *pursuit*. La bob sportivii români au evoluții modeste față de cele cu care eram obișnuiți, bobul de patru se clasează pe locul 22, iar echipajele de două persoane termină pe pozițiile 24 și 26.

Ceilalți sportivi români au avut o comportare ceva mai slabă. La patinaj viteză Daniela Oltean termină pe poziția 26 în proba de 3.000 m și pe poziția 35 la 1.000 și 1.500 m, iar Claudiu Grozea ajunge la finish al 26 – lea. La schi alpin Florentin-Daniel Nicolae termină pe locul 35 în proba de combinată alpină și pe 53 la coborâre, în timp ce Bianca-Andreea Narea, termină prima manșă pe poziția 47 și nu intră în manșa a doua de slalom uriaș. La schi fond cel mai bine se clasează Zsolt Antal, locul 46 în proba de 50 km, locul 61 la 15 km clasic și locul 47 în proba de *pursuit*. În proba de sprint pe echipe Zsolt Antal concurează alături de Mihai Găliceanu și vor termina pe locul 21. La feminin Monika Gyorgy termină pe locul 50 în proba de 30 km, pe 60 în proba de 10 km clasic, pe locul 59 la *pursuit* și sprint.

Ultima ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă s-a desfășurat la Vancouver (2010), Canada, unde au participat aproximativ 2.600 de sportivi, din 82 de țări, ce au concurat în 86 de probe la 15 discipline sportive. România a fost reprezentată de 29 de sportivi, ce au concurat în 28 de probe la 9 discipline sportive: biatlon, bob, patinaj artistic, patinaj viteză pe pistă scurtă, sanie, schi acrobatic, schi alpin, schi fond, skeleton (Official Reports, 2010). Cel mai bun rezultat a fost locul 10 obținut de ștafeta feminină de biatlon, formată din Dana Plotogea, Eva Tofalvi, Mihaela Purdea și Reka Ferencz. Alte două locuri 11, au fost obținute de Eva Tofalvi în cursa de 15 km individual și de echipajul de bob - 2 persoane, alcătuit din Nicolae Istrate și Florin Cezar Crăciun. Eva Tofalvi are o evoluție bună și în celelalte probe unde se clasează pe locul 14 la *sprint*, pe 19 la *pursuit* și pe locul 24 în proba de 12,5 km *mass start*.

La bob echipajul de 4 persoane, compus din Nicolae Istrate, Ioan Danuț Dovalciuc, Ionuț Andrei, Florin Cezar Crăciun și echipajul feminin de bob 2 persoane, format din Carmen Radenovic - Alina Vera Savin, au obținut două locuri 15. La sanie dublu, Cosmin Chetroiu – Ionuț Țăran se vor clasa pe poziția 17, iar Paul Ifrim - Andrei Anghel, locul 20, la simplu Raluca Strămatu termină pe locul 21, iar Valentin Crețu va ocupa în final poziția 31. La skeleton Maria Marinela Mazilu termină pe locul 19. La patinaj viteză pe pistă scurtă, Katalin Kristo ocupă locul 24 în proba de 1.500 m, iar la patinaj artistic Zoltán Kelemen termină pe poziția 29.

În întrecerile de schi, cel mai bine se clasează Paul Constantin Pepene și Petrică Hogiu, locul 16 în proba de sprint pe echipe. La individual Paul Constantin Pepene termină pe poziția 37 în proba de 15 km și pe 29 la *pursuit*, Petrică Hogiu locul 57 la 15 km, iar Monika Gyorgy termină pe locul 43 în proba de 10 km clasic, pe locul 44 la *sprint*, pe 47 în proba de 30 km și pe locul 55 la *pursuit*. În proba feminină de *ski cross* Ruxandra Nedelcu va termina pe locul 33, iar în întrecerile de schi alpin singurul care se clasează este Ioan-Gabriel Nan, locul 49 în proba de slalom uriaș.

Concluzii

Dacă este să privim critic evoluția participării României la Jocurile Olimpice de Iarnă se pot extrage câteva concluzii. Un prim aspect ar fi că nu întotdeauna sportivii noștri s-au bucurat de un sprijin corespunzător din partea autorităților locale și centrale, atât pentru pregătire cât și pentru a participa în cele mai bune condiții în întreceri.

În România sporturile de iarnă au fost întotdeauna văduvite de lipsa unei infrastructuri de pregătire adecvate care nu numai că face dificilă pregătirea pentru obținerea unor performanțe de vârf, dar poate și mai important ar fi faptul că doar un număr limit de tineri au acces la instruire, ceea ce reduce considerabil baza de selecție pentru sportul de performanță.

Condițiile climatice în schimbare, fiind anticipată o creștere a temperaturilor globale, face necesară asigurarea unor instalații de gheață și zăpadă artificială, dar și realizarea unor investiții în stațiuni ce asigură un mediu ceva mai favorabil, cum ar fi temperaturi scăzute, condiții de precipitații, etc.

Deși numărul participanților din delegația României a crescut odată cu creșterea numărului de discipline și probe, rezultatele acestora sunt într-un ușor declin, ceea ce ar impune câteva măsuri: stabilirea unor direcții de dezvoltare, asigurarea unor condiții de cercetare, realizarea unor schimburi între tehnicieni și nu în ultimul rând lărgirea bazei de selecție, în principal prin introducerea în activitatea școlară și extrașcolară a unor discipline sportive specifice sezonului rece.

Dezvoltarea stațiunilor și promovarea sporturilor de iarnă poate aduce beneficii pe mai multe planuri. Sporturile de iarnă constituie un mijloc important pentru activitățile recreative și de promovare a sănătății, însă aduce vaste beneficii din punct de vedere financiar, mai ales sub aspectul dezvoltării locale, prin crearea de noi locuri de muncă, încurajarea producției și consumului de alimente și de bunuri (îmbrăcăminte, artizanat, etc.).

În final, dorim să reamintim că sportul reprezintă cel mai bun mijloc de promovare a României, iar prin organizarea unor evenimente sportive poate să contribuie la dezvoltarea stațiunilor montane și implicit a turismului. Se poate observa că există o strânsă conexiune între toate aceste aspecte și probabil că acestea potențează la rândul lor creșterea rezultatelor sportive. Probabil așa se explică cum existența unor patinoare face ca Ungaria să dețină două medalii olimpice de argint și patru de bronz obținute la patinaj artistic, sau dezvoltarea stațiunilor de schi din Bulgaria, să-i aducă o medalie de aur la biatlon, două de argint la patinaj viteză pe pistă scurtă și trei de bronz la schi fond, biatlon și patinaj viteză pe pistă scurtă.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

- Bănciulescu V. *Olimpiadele albe*. Editura Stadion, București, 1973, p.93-105
- Matei I. *Marea aventură a schiului*. Editura Albatros, București, 1982, p.34-45
- Trifa I. *Arta de a schia. Evoluție și instruire*. Editura Universității din Oradea, 2009, p.12-17
- http://www.olympic.org/Assets/OSC%20Section/pdf/LRes_12E.pdf
- <http://www.bobsanie.ro/pagini/FRBS/istoric.html>
- Edgeworth R. (May 1994). "The Nordic Games and the Origins of the Winter Olympic Games". *International Society of Olympic Historians Journal* (<http://www.la84foundation.org/SportsLibrary/JOH/JOHv2n2/JOHv2n2h.pdf>)
- Jonsson A. "The **Nordic Games**: Precursor to the Olympic Winter Games" (2002), (<http://www.la84foundation.org/OlympicInformationCenter/OlympicReview/2002/OREX XVII43/OREXXVII43zu.pdf>)
- <http://www.prosport.ro/sport-life/special/super-reportaj-prosport-minunea-de-la-piatra-boului-7729890>
- Rapport Général du Comité Exécutif des II-mes Jeux Olympiques d'hiver (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1928/1928w1.pdf>)
- Official Report of the III Olympic Winter Games, Lake Placid 1932 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1932/1932w.pdf>)
- Official Report of the IV Olympischen Winterspiele, Garmisch-Partenkirchen, 1936 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1936/1936win.pdf>)
- Rapport Général sur les V-es Jeux Olympiques d'hiver St-Moritz 1948 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1948/ORW1948.pdf>)
- Official Report of the VI Olympic Winter Games, Oslo 1952 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1952/or1952w.pdf>)
- Official Report of the VII Olympic Winter Games, Cortina d'Ampezzo 1956 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1956/orw1956.pdf>)
- Official Report of the VIII Olympic Winter Games, Squaw Valley 1960 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1960/1960w.pdf>)
- Offizieller Bericht der IX Olympischen Winterspiele in Innsbruck 1964 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1964/orw1964.pdf>)
- Official Report of the X -th Olympic Winter Games Grenoble 1968 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1968/or1968.pdf>)
- Official Report of the XI-th Olympic Winter Games, Sapporo 1972 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1972/orw1972.pdf>)
- Official Report, of the XII Winter Olympic Games, Innsbruck 1976 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1976/orw1976.pdf>)
- Official Report of the XIII Olympic Winter Games, Lake Placid 1980 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1980/orw1980 v2.pdf>)
- Official Report of the XIV Winter Olympic Games, Sarajevo 1984 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1984/or1984w.pdf>)
- Official Report of the XV Olympic Winter Games, Calgary 1988 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1988/orw1988pt2.pdf>)
- Official Report of the XVI Olympic Winter Games, Albertville 1992 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1992/orw1992.pdf>)

Official Report of the XVII Olympic Winter Games, Lillehammer 1994
http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1994/E_BOOK4.PDF)

Official Report of the XVIII Olympic Winter Games, Nagano 1998
http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1998/Vol3_e.pdf)

Official Report of the XIX Olympic Winter Games, Salt Lake 2002
<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2002/SLC2002Results1-3.pdf>)

Official Report of the XX Olympic Winter Games, Torino 2006
<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2006/2006v1-3.pdf>)

Official Report of the XXI Olympic Winter Games, Vancouver 2010
<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2010/2010v1-3.pdf>)